

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Mf.V.30.056/2023/6.

Felperes: Felperes1

(cím2)

Felperes jogi képviselője: dr. Szomszéd Imre ügyvéd

(Cím5.)

Alperes: Alperes1

(cím1

Alperes jogi képviselője: dr. Borsodi Brigitta jogtanácsos

A per tárgya: elmaradt pihenőnap bérpótlék megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Győri Törvényszék, 62.M.70.028/2023/12.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

Felperes 13., Alperes 14.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 64.142 (hatvannégyezer-egyszáznegyvenkettő) forint másodfokú perköltséget.

Az ítéltábla megállapítja, hogy 253.255 (kettőszázötvenháromezer-kettőszázötvenöt) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítéltábla kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a „NAV Bírósági határozatban megállapított eljárási illeték bevételi számla” megnevezésű 10032000-01070044-09060018 számú költségvetési számlára 8.000 (nyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket. A fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését és a bírósági ügyszámot, valamint az alperes adószámát is.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokra figyelemmel az alábbi tényállást tekintette irányadónak.

[2] A felperes az alperesnél munkaviszonyban áll, mozdonyvezető munkakörben, munkavégzési helye az alperes település1-i telephelye. Az alperes 2018. január 1-jétől hatályos Kollektív Szerződése (a továbbiakban: KSZ) 26. § (1) j) pontja alapján vezényelt vontatási utazói munkarendben foglalkoztatott munkavállaló. Az alperes tevékenysége megszakítás nélküli, a felperest egyhavi, 176 órás munkaidőkeretben foglalkoztatja egyenlőtlen munkaidőbeosztással. A felperest a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 68/A. § (4) bekezdése és a 68/B. § (1) bekezdése alapján 24 órás időszakonként megszakítás nélkül legalább 12 óra lakóhelyi pihenőidő illeti meg minden beosztás szerinti napi munkavégzést követően. A felperes heti pihenőideje minimum 42 óra, a havi munkaidőkeretre tekintettel egy alkalommal szombat 0 órától hétfő 6 óráig, összesen 54 óra heti pihenőidő illeti meg, és az adott munkaidő keretben átlagosan 48 órás heti pihenőidőt biztosított az alperes a felperes részére. Az alperes KSZ 41. § 1) pontja, valamint a 2017. december 1-től hatályos KSZ 10. számú melléklet 10-11. §-ai határozzák meg rendkívüli munkavégzés esetén a bérpótlék mértékét.

[3] A felperes besorolási bére 2018. szeptembertől 2019. februárig 335.500 forint, 2019. márciustól júliusig 352.300 forint, 2019. augusztustól 2020. februárig 362.300 forint, 2020. márciustól a peresített időszakig 400.000 forint volt. A felperes munkáját mindig a beosztásnak megfelelően, a tényvezérlés szerinti időben végezte, a ténylegesen teljesített munkavégzés nem esett egybe a kijelölt heti pihenőidő tartamával. Az alperes a felperest a napi és a heti munkaidő, valamint rendkívüli munkavégzés KSZ-ben meghatározott mértékét meghaladó időszakra nem osztotta be munkavégzésre, a munkavégzés ellenértékét megfizette.

[4] Az alperes a napi pihenőidőt megelőző utazási normaidőt és a heti pihenőidőt biztosította a felperes részére, azonban a heti pihenőidőt közvetlenül megelőző napi pihenőidőt nem minden esetben biztosította 2018. szeptember 1. és 2021. augusztus 31-e közötti időszakban.

[5] A felperes kereseti kérelmet terjesztett elő 2021. október 9-én, és pontosított kereseti kérelmében elmaradt pihenőnapai bérpótlék jogcímén 3.165.693 forint megfizetését kérte, 2020. március 1-jétől középarányosan számított késedelmi kamattal együtt, valamint perköltség megfizetésében is kérte marasztalni az alperest.

[6] A felperes kereseti kérelmének jogalapjaként megjelölte az alperesi KSZ 30. § 1) pontját, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 104. § (1) bekezdését, a 105. § (1) bekezdését, 106. § (1)-(3) bekezdését, a munkaidő szervezés egyes szempontjairól az Európai Parlament és a Tanács 2003. november 4-i 2003/88/EK irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 3. és 5. cikkét, továbbá az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdésében, a Vtv. 68/A. § (4) bekezdésében és 68/B. § (1) bekezdésében, valamint az Alkotmánybíróság 12/2020. (VI.22.) AB határozatában (a továbbiakban: ABH) és a Kúria Mfv.X.10.257/2019/7. számú ítéletében foglaltakra hivatkozott. Az alperes jogsértése jogkövetkezményeként az Mt. 143. § (4) bekezdése szerinti rendkívüli munkavégzés pótlékának megfizetését kérte. A felperes táblázatokat készített, melyben feltüntette az előző szolgálatból hazaérkezés időpontját, a következő szolgálatba indulás időpontját, a lakóhelyen töltött időt, az egyéb mentesülések időtartamát, a tényleges heti pihenőidő hosszát, valamint az általa kiszámolt pihenőidő hiányát órákban feltüntetve.

[7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, mind a jogalap, mind az összecszerűség vonatkozásában. Az alperes álláspontja szerint a felperes nem jelölte meg a jogalapot, jogcímet, hogy a heti pihenőidőt megelőző napi pihenőidő biztosítása milyen munkaviszonyra vonatkozó szabályon alapul. Az alperes értelmezése szerint az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdéséből az következik, hogy a napi és a heti pihenőidő önálló jogcímen illeti meg a munkavállalókat, egyéb rendelkezés nem olvasható ki belőle. Az ABH és a Kúria Mfv.X.10.171/2020/7. végzése nem alkalmazható jelen ügyre. Hivatkozott arra is, hogy az Irányelv 1. cikk, 2. cikk 2) pontja, a 3. és az 5. cikkben megjelölt fogalmak nem azonosak a tagállami napi és heti pihenőidő fogalmával, továbbá nincs arra lehetőség, hogy a felperes az uniós fogalmakat, de a tagállami mértékszabályt alkalmazza. Az Irányelv 5. cikke a 24 órás minimális, megszakítás nélküli pihenőidőt, valamint a 11 órás napi pihenőidőt írja elő, amely követelménynek az alperes eleget tett, a munkaidőkeretben átlagosan 48 óra, minimum 42 óra pihenőidőt biztosított. Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) az uniós jogot nem alkalmazhatja az ügy tényeire, nem vizsgálhatja a belső jog és az uniós jog összeegyeztethetőségét és nem értelmezheti a tagállam belső jogát, mert az a tagállami bíróság feladata, ezért a C-477/21. számú döntésben írtak nem irányadóak jelen ügyre.

[8] Az alperes hivatkozott arra, hogy a felperes a munkaidőbeosztás Mt. 96. § (2) bekezdése alapján alperest megillető jogát jogellenesen „felülírta”, és amennyiben a napi pihenőidőt az alperes jogszabályba ütköző módon nem adta ki, akkor sem a felperes által megjelölt jogkövetkezmény alkalmazható, mert a pótlék igény csak akkor merülhet fel, ha a munkavégzés következtében heti pihenőidő-hiány merül fel. A napi pihenőidő-hiány tekintetében a felperes által hivatkozott jogszabályi és kollektív munkajogi rendelkezések pótlékfizetési kötelezettséget nem írnak elő.

[9] Az elsőfokú bíróság a keresetet a 14. sorszámu ítéletével elutasította.

[10] Az elsőfokú bíróság a felek hivatkozásaira tekintettel abban a kérdésben foglalt állást, hogy a felperest a heti pihenőidőt megelőzően lakóhelyi napi pihenőidő megillette-e, ha igen, akkor azt az alperes 12 óra mértékben biztosította-e, ha nem, akkor a rendkívüli munkavégzés ellenértékeként pótlék igény érvényesíthető-e a jogsértés jogkövetkezményeként, és ha igen, akkor annak mértéke a felperes számításainak megfelel-e.

[11] Az elsőfokú bíróság az Irányelv 5. cikkére vonatkozóan hivatkozott arra, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben akként kell értelmezni, hogy az Irányelv 3. cikkében meghatározott napi pihenőidő nem képezi az Irányelv 5. cikk szerinti heti pihenőidő részét, hanem ahhoz hozzáadódik. Az elsőfokú bíróság az Mt. 5. § (1) bekezdésére hivatkozással rögzítette, hogy az Európai Unió jogrendje értelmezési alapelvként jelenik meg. A jogrendbe nemcsak az elsődleges és másodlagos jog, hanem az EUB gyakorlata is beletartozik. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette az EUB 26/62. számú és EUB 41-74. számú ügyét is, valamint az EUB előzetes döntéshozatali eljárás során hozott ítéletét, amely vonatkozásában kitért arra, hogy a konkrét ügyet nem dönti el, de a tagállami bíróságra kötelező. A kapott iránymutatás szerint köteles a tagállami bíróság a konkrét ügyet eldönteni. Az elsőfokú bíróság nem osztotta az alperes álláspontját, mely szerint az uniós és a tagállami napi és heti pihenőidő fogalma egymástól eltér, a tagállam jelen esetben további feltételekhez köti és kötheti a napi pihenőidőhöz való jogosultságot. A perbeli időszakban hatályos jogszabály csupán mértékszabályt tartalmaz. Az elsőfokú bíróság nem osztotta az alperes azon álláspontját sem, amely szerint a heti pihenőidő mértéke alapján tartalmazta a minimálisan elvárt 11 óra napi és 24 óra heti, összesen 35 óra pihenőidőt, sőt a KSZ rendelkezései alapján jelentős mértékben, az átlagos heti 48 óra alapján meghaladta. Az Irányelv egyértelmű, világos és feltétel nélküli meghatározást tartalmaz arra, hogy a napi pihenőidőt meg kell határozni, ki kell jelölni és azt biztosítani kell az Irányelv 5. cikke értelmében. Az alperes álláspontját az Mt. 106. §-ában írt rendelkezések sem támasztják alá, mivel ez a jogszabályhely kizárólag a heti pihenőidő fogalmát jelöli meg.

[12] Az elsőfokú bíróság az alperes KSZ 47. § 1. pontja, valamint a Vtv. 68/A. § (4) bekezdése és a 68/B. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy az alperes a felperes részére nem biztosította a heti pihenőidőt megelőző napi pihenőidőt a jogszabály szerinti mértékben.

[13] Az elsőfokú bíróság a rendkívüli munkaidő meghatározása szempontjából az Mt. 107. §-át alkalmazta, és megállapította, hogy a rendkívüliség szempontjából nem a munkavégzést, hanem a munkaidő elrendelést tekinti elsődlegesnek a jogszabály. A rendkívüli munkaidő fogalmát a rendes munkaidőhöz viszonyítva határozza meg.

[14] Az elsőfokú bíróság a felek egyező nyilatkozata, a bérjegyzékek és a tényvezénylés adatai alapján állapította meg, hogy az alperes a felperes heti pihenőidejét megelőző napi pihenőidőt nem osztotta be, az Mt. 107. § és a KSZ 40. § 1.c) pontja szerinti rendkívüli munkavégzés minősítésének feltétele nem állt fenn. Az alperes a felperes heti pihenőidejét teljeskörűen kiadta, a perben vitatott időszakban heti pihenőidőre munkavégzést nem rendelt el.

[15] Az elsőfokú bíróság a ABH-ban, valamint a Kúria Mfv.X.10.257/2019/7. számú ítéletében foglaltakat sem találta jelen esetre alkalmazhatónak.

[16] Az elsőfokú bíróság a felperes által kereseti kérelme jogalapjaként megjelölt Mt. 143. § (4) bekezdése tekintetében megállapította, hogy ez a jogszabályhely nem alkalmazható a napi pihenőidő esetében. A napi pihenőidőben történő munkavégzés jogkövetkezménye ezen jogszabályhely alapján nem a rendkívüli munkavégzés bérpótléka, ezt az elvet mondja ki a Kúria Mfv.II.10.185/2014/6. számú ítélete is. Az elsőfokú bíróság nem osztotta a felperes levezetését, amely szerint a munkaidő-beosztás egyes időtartamai átminősíthetők, a pihenőidők pedig elcsúsztathatók. Utalt arra, hogy az Mt. 96. § (1) bekezdése alapján a munkabeosztás szabályait, a munkarendet a munkáltató állapítja meg. Ezzel kapcsolatban a Kúria EBH2019.M.6. számú döntésére hivatkozott.

[17] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes által hivatkozott munkajogi rendelkezések nem adnak lehetőséget arra, hogy a lakóhelyi napi pihenőidő nem biztosítása esetén a rendkívüli munkaidő bérpótléka jogcímén az igény érvényesíthető legyen. Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában a pernyertesség és pervesztesség arányának megállapítása mellett rendelkezett a perköltségviselésről.

[18] Az ítélettel szemben a felperes és az alperes is fellebbezést nyújtott be.

[19] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte, a már beszerzett bizonyítékok alapján az alperest kötelezni kérte az Mt. 143. § (4) bekezdése alapján 3.165.693 forint elmaradt pihenőnapi bérpótlék, és ezen összeg után 2019. október 1-től számított középátlagos kamat megfizetésére. Másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a per alapjául szolgáló tényállást túlnyomórészen helyesen állapította meg, de abból levont ténybeli, logikai és jogi következtetései helytelenek, ezért az ítélet megalapozatlan. Kérte az alperest első- és másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezni. A felperes tárgyalás tartását kérte.

[20] A felperes fellebbezésének jogi érvelésében hivatkozott az elsőfokú ítélet indokolásának [27] bekezdésére, mely szerint az EUB 2023. március 2-án C-477/21. számú, előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletében kimondta, hogy a napi pihenőidő nem a heti pihenőidő része, hanem ahhoz hozzáadódik, továbbá, hogy a nemzeti szabályozás szerinti 35 óra egybefüggő időtartamot meghaladó heti pihenőidő előírása esetén a napi pihenőidőt is ki kell adni, amikor a munkavállaló számára heti pihenőidőt adnak ki, a munkavállaló jogosult arra is, hogy a heti pihenőidőt megelőzően a napi pihenőidőben részesüljön. Felperes az elsőfokú ítélet indokolásának [28], [32] és [36] bekezdésében tett megállapításokra utalással arra is hivatkozott, hogy a heti pihenőidőt megelőző napi pihenőidő kiadási kötelezettségének elmulasztása miatt téves az ítéleti indoklás azon megállapítása, miszerint „az alperes a felperes heti pihenőidejét beosztotta és teljeskörűen kiadta, a perben vitatott időszakban a heti pihenőidőre munkavégzést nem rendelt el”.

[21] A felperes álláspontja szerint tényként állapítható meg, hogy az alperes jogellenesen járt el, amikor nem biztosította a napi pihenőidőt. Az alperes jogellenesen járt el, amikor a heti pihenőidő végére eső, általa elrendelt munkavégzéssel töltött időt nem minősítette rendkívüli munkaidőnek.

[22] A felperes elfogadhatatlannak, iratellenesnek és értelmezhetetlennek tartja az elsőfokú ítéleti indokolás [42] bekezdésében rögzítetteket, valamint a [45] bekezdés teljes egészét, mert felperes nem minősítette át a munkaidő-beosztás egyes időtartamait, hanem az EUB ítélet szerint „számolta el” a pihenőidőket.

[23] A felperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elutasításával a jogellenesen eljáró alperes javára döntött, mert az általa elkészített jogszabálysértő munkarendet vette figyelembe. Hangsúlyozta, hogy nem a napi pihenőidőben végzett munkavégzés bérpótlékára vonatkozik a kereseti kérelem, ezért az ítélete indokolásának [44] és [46] pontjában foglaltak jelen perben nem alkalmazhatók. Az elsőfokú ítélet ténylegesen figyelmen kívül hagyja az EUB ítéletének vonatkozó rendelkezéseit és legalizálja az alperes azon jogellenes gyakorlatát, melynek során nem biztosította a heti pihenőidőt megelőző napi pihenőidőt. A felperes azon munkavégzés bérpótlékát kívánja érvényesíteni, melyet az alperes a heti pihenőidő utolsó időszakára rendelt el, azon munkában töltött időre járó bérpótlékot, amit a heti pihenőidő tartama alatt végzett.

[24] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a kereset elutasítását eredményező érdemi döntésének helybenhagyása mellett annak indokolása megváltoztatását kérte. Az alperes kérte, hogy a másodfokú bíróság mellőzze az elsőfokú tényállás azon részét, amelyben a vélelmezett napi pihenőidő hiányt kizárólag a felperes táblázata alapján állapította meg az elsőfokú bíróság, továbbá egészítse ki az elsőfokú ítélet indokolását a per alapjául szolgáló jogviszonyra irányadó jogszabályok helyes értelmezésével a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban Pp.) 346. § (4) és (5) bekezdéseiben foglalt törvényi feltételeknek megfelelően, és állapítsa meg, hogy a felperes keresete azért megalapozatlan, mert a jogszabályi rendelkezések alapján a napi pihenőidőt a heti pihenőidő előtt biztosítani nem kell. Az alperes kérte a felperes perköltségben való marasztalását is.

[25] Az alperes fellebbezésében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a tényállás megállapítására vonatkozó szabályokat, mert az általa megállapított tényállásban kizárólag a felperes táblázata alapján közölt adatokat szerepeltette. Az alperes az elsőfokú eljárás során a felperes számításait vitatta, részletes, a számítás elveire és számszerű hibáira vonatkozó észrevételt terjesztett elő. Az alperes ellenbizonyítással élt, csatolta saját számításait is.

[26] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését megsértette, a bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, az ítéleti tényállás hiányos és ellentmondásos. A másodfokú bíróság reformatórius jogköre arra is kiterjed, hogy a bizonyítékokat értékelve a tényállást kiegészítse, a döntéshez szükséges jognyilatkozatok, bizonyítékok rendelkezésre állnak. Az alperes a Pp. 369. § (3) a) pontjára és 380. § c) pontjára hivatkozott.

[27] Az alperes a jogi norma helytelen értelmezésével kapcsolatos hivatkozását illetően előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét az EUB C-477/21. számú ítéletre alapította, ezzel kapcsolatban az alperes az ABH-ra hivatkozva részletesen kifejtette álláspontját. Utalt arra, hogy az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtette, a magyar munkajogban töretlenül érvényesülő történelmi hagyománya van annak, hogy a napi pihenőidőt két munkanap, illetve két munkavégzés között kell biztosítani, mely a munkaidő szervezés egyes szempontjairól

szóló 93/104/EK irányelv és a helyébe lépő Irányelv implementálását követően is változatlan maradt mind a mai napig.

[28] Az alperes hivatkozott arra, hogy az Mt. 2023. január 1-től hatályos módosítása szerint nem kell napi pihenőidőt beosztani, ha a munkáltató a munka befejezését közvetlenül követő napra munkaidőt nem oszt be, vagy rendkívüli munkaidőt nem rendel el. A jogalkotó által a tételes norma szintjén is megerősítésre került a két évtizedes joggyakorlat helyessége, a jogalkotó szándéka és hosszú ideje töretlenül fennálló szabályozási célja.

[29] Az alperes jogértelmezése szerint a napi pihenőidő magyar fogalmából következően annak kiadása a heti pihenőidőt megelőzően nem értelmezhető, a magyar szabályozás során a heti pihenőidő mértéke tekintetében a jogalkotói akarat figyelemmel volt az Irányelv 35 órás minimum értékére, de a teljes, naponkénti pihenőidőt egy egységes, a magyar munkajogi hagyományokhoz és rendszerhez igazodó, tagállami heti pihenőidő fogalom alá vonta, és nem bontotta meg az irányelvek szerinti két önálló jogcímre. A magyar munkajogi szabályozás biztosítja a munkavállalóknak az Irányelvben rögzített napi és heti pihenőidőhöz való jogát, a minimális védelmi szintnél kedvezőbb szabályokat ír elő.

[30] Az alperes álláspontja szerint az uniós jog és a tagállami jog ütközése kizárólag jogalkotási kérdés lehet, a tagállam bírósága jogot nem alkothat. Az uniós jog és a magyar jog szabályai koherens rendszert alkotnak, ami megfelel a napi és heti pihenőidő céljának és rendeltetésének. Nem vitatta, hogy az Irányelv és a hazai munkajogi szabályok eltérő tartalmú napi és heti pihenőidő fogalmakat és szabályozási rendszert alkalmaznak, azonban a magyar munkajog ismeri és alkalmazza mind a napi pihenőidő, mind a heti pihenőidő jogintézményét, melyek különböző és önálló jogok és jogosultságok, ezzel kielégítve, mind az Alaptörvény, mind az irányelvek célját.

[31] Az EUB kimondhatja, hogy az Irányelvben használt kifejezéseket önálló uniós jogi fogalmaknak kell tekinteni, és az EU területén egységesen kell értelmezni, függetlenül a tagállamokban alkalmazott minősítéstől, ugyanakkor, ha nyilvánvaló, hogy a nemzeti szabályozás szerinti heti pihenőidő fogalma nem azonos az Irányelv szerinti fogalommal, akkor ilyen értelmezés a tagállami bíróság számára nem lehet irányadó.

[32] Az alperes utalt arra, a kereset szerinti érvelés elfogadása – mely alapján a heti pihenőidő előtt önálló jogcímen kiadott napi pihenőidő kétszeresen kerülne kiadásra, tekintettel arra, hogy az már heti pihenőidő címen beosztásra került –, egyértelműen a contra legem értelmezés tilalmába ütközik, figyelemmel a napi pihenőidő magyar munkajogi fogalmára, az Mt. erre vonatkozó rendelkezésére. A felperes megalapozatlan érvelése a jogbiztonság elvét sérti, és elfogadása aránytalanul súlyos következményekkel járna, a foglalkoztatás ellehetetlenülését eredményezné.

[33] Az alperes sérelmezte, hogy az egyes pihenőidők céljaira és rendeltetésére figyelemmel az elsőfokú bíróság nem osztotta az alperes azon álláspontját, mely szerint az uniós és a magyar napi és heti pihenőidő fogalma egymástól eltér. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával szemben az Mt. fogalma és az ABH szerint a napi pihenőidő a két munkavégzés közötti regenerálódást biztosítja. Az alperes hivatkozott az Mt. 104. § (1) bekezdésére, a 87. § (1) bekezdésére, valamint a Vtv. 68/B. § (1) bekezdésére is.

[34] Az alperes álláspontja szerint sem az Alaptörvényből, sem az Mt. szabályaiból nem vezethető le, hogy a napi pihenőidő biztosításának kötelezettsége, minden további feltétel nélkül terhelne a munkáltatót csak azért, mert a munkavállaló munkáját az adott napon befejezte. A napi pihenőidőre való jogosultság további, mellőzhetetlen törvényi feltétele az is, hogy legyen a következő munkanapra előírt munkavégzési kötelezettség, akár beosztott rendes, akár elrendelt rendkívüli munkaidőben. A napi pihenőidőre való jogosultságnak két feltétele van: egyrészt a napi munkavégzési kötelezettség teljesítése, másrészt a következő munkanapra vonatkozó munkavégzési kötelezettség fennállása.

[35] Az alperes hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltakat megsértette, mert az indoklás nem ad magyarázatot arra, hogy miért tér el jogkérdésben a napi pihenőidő Kúria Mfv.X.10.257/2019/7. számú közzétett határozatában megállapított fogalmától. Nem adta indokát annak sem, hogy a napi és a heti pihenőidő fogalmakat miért az uniós jog szerint, a mértéket pedig miért a magyar jog által meghatározottak szerint kell figyelembe venni. Az uniós és a magyar szabályozásban külön-külön, önmagában koherens rendszer került kialakításra, mely szerint az uniós rendszerben függetlenül attól, hogy a munkavégzést újabb munkavégzés, vagy pihenőidő követi napi pihenőidőt kell biztosítani, ezzel szemben a magyar szabályozás szerint jelentősége van annak, hogy a munkavégzést újabb munkavégzés, vagy pihenőidő követi.

[36] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a felperes fellebbezése hiányos és alaptalan, a felperes fellebbezésével érintett részében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és felperes perkoltségben marasztalását kérte az ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet rendelkezései alapján.

[37] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében továbbra is fenntartotta azon tényállítást, hogy a hatályos jogszabályok alapján a magyar heti pihenőidő előtt önálló jogcímen a magyar napi pihenőidőt kiadni nem kell, mert a napi pihenőidőre való jogosultság egyik törvényi feltétele hiányzik, másrészt a hazai szabályozás hetente olyan egybefüggő pihenőidő kiadását rendeli el heti pihenőidő jogcímen, mely tartalmában magában foglalja az uniós 24 órás heti pihenőidő mértékét, továbbá az uniós 11 órás napi pihenőidő mértékét is. A felperes keresetének jogállítása lényegében az, hogy a felperest naptári hetenként 60 óra (48 + 12) egybefüggő pihenőidő illeti meg. A felperes a napi és a heti pihenőidő fogalmakat az uniós jog szerint, a mértéket azonban a magyar jog által alkalmazott eltérő fogalom alapján meghatározott mérték szerint kéri figyelembe venni. Alperes álláspontja szerint a felperes nem válthat a két autonóm jogrendszer elemei között.

[38] Az alperes rámutatott arra, hogy a felperes fellebbezésében hivatkozik az EUB ítéletre, de nem fejti ki, hogy ezen határozat milyen tételes kötelezettséget ró a munkáltatóra. Az Mt. 143. § (4) bekezdése határozza meg, hogy heti pihenőidő alatt történt rendkívüli munkavégzés esetén mikor illeti meg bérpótlék a munkavállalót. Az alperes a felperes által nem vitatott tartalmú tényvezénylések csatolásával igazolta, hogy a heti pihenőidő-hiány a vizsgált időszakban nem merült fel, a felperes pótlék megfizetésére nem tarthat igényt. Az alperes utalt arra, hogy a felperes által állított napi pihenőidő-hiányból nem következik, hogy a heti pihenőidőben munkavégzés történt.

[39] Az alperes a fellebbezési kérelmében arra hivatkozott, hogy a munkáltató a heti pihenőidőt a munkavállaló számára minden ízben beosztotta, az elszámolási időszak átlagában legalább heti 48 óra heti pihenőidőt biztosított; a munkavállaló munkát csak a beosztás szerinti időben végzett; a munkavállaló által ténylegesen teljesített munkavégzés nem esett egybe a kijelölt heti pihenőidő tartamával.

[40] Az alperes a KSZ rendelkezéseinek és az évtizedes joggyakorlatnak megfelelően a napi pihenőidőt két, egymást 24 órán belül követő munkavégzés között, a heti pihenőidőt pedig hetente biztosította. Ezt a tényt a perben becsatolt tényvezénylések és bérjegyzékek bizonyítják. Az alperes határozottan visszautasította, hogy jogszabálysértő foglalkoztatási gyakorlatot alakított ki, illetve, ha ez így lenne, akkor Magyarország valamennyi munkáltatója ugyanazt a jogellenes és rendeltetésellenes gyakorlatot folytatja.

[41] Az alperes a keresetet a jogalap és jogcím, valamint az összecszerűsége kiható másodlagos jogkérdések vonatkozásában részletesen vitatta. Álláspontja szerint a kereset e vonatkozásban következtelen és ellentmondásos. Mindezekre a felperes nem nyilatkozott.

[42] A felperes az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte, amit a Pp. 379-381. § rendelkezéseire alapítottan tehetett meg, fellebbezésében azonban a Pp. ezen rendelkezései közül egyetlen okot sem jelölt meg, nem bizonyított, egyiket sem valószínűsítette. A felperes a felülbírálati jogkör vonatkozásában a Pp. 369. § (3) a) és c) pontját jelölte meg, azonban nem fejtette ki, hogy az elsőfokú ítélet vonatkozásában mely bizonyítás eredményét, miért tartja okszerűtlennek, mely jogi következtetés helytelen.

[43] A felperes és az alperes fellebbezése nem megalapozott.

[44] A másodfokú bíróság a Pp. 376. § (1) bekezdésének alkalmazásával a fellebbezéseket tárgyaláson bírálta el.

[45] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a Pp. 379. § és 380. §-ában írt feltételek nem álltak fenn, a felperes és az alperes fellebbezését azok korlátai között a Pp. 370. §, 372. §, 369. § (1) és (3) a), c) pontjaiban foglaltak alapján bírálta el.

[46] A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárás során a másodlagos fellebbezési kérelemre figyelemmel először azt vizsgálta, hogy a Pp. 381. §-ban írt hatályon kívül helyezési okok fennállnak-e. Ezzel kapcsolatban azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság kellően széles körben folytatta le a bizonyítási eljárást, a tényállást a Pp. 279. §-ban foglaltaknak megfelelően a bizonyítékok okszerű értékelésével állapította meg. A felperes másodlagos fellebbezési kérelmében nem jelölte meg, hogy milyen eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amely az elsőfokú eljárás megismétlését teszi szükségessé. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felek részére a Pp. 265. §-ban írtaknak megfelelő tájékoztatást adott a bizonyítási érdekről, a bizonyítási indítványokat foganatosította, a felek által előadott tényállítások bizonyítása megtörtént, és a bizonyítékokat azok tartalmával egyezően értékelte.

[47] A másodfokú bíróság a felperes elsődleges fellebbezési kérelmére figyelemmel azt vizsgálta, hogy az Mt. 143. § (4) bekezdésében írtakat az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta-e. A másodfokú bíróság minden tekintetben osztotta az elsőfokú bíróság jogi érvelését. Az elsőfokú bíróságnak a Pp. 342. §-ban írtakra figyelemmel a felperes által előterjesztett kereseti kérelemről és a kereseti kérelemben megjelölt jogcímről kellett döntenie. Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe az EUB 2023. március 2-án kelt C-477/21. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletében foglaltakat, miszerint az Irányelv 5. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével összhangban kell értelmezni, hogy az Irányelv 3. cikkében előírt napi pihenőidő nem képezi az Irányelv 5. cikkében említett heti pihenőidő részét, hanem ahhoz hozzáadódik. Az Mt. 5. § (1) bekezdése szerint az Mt. rendelkezéseit Magyarország és az Európai Unió jogrendjével összhangban kell értelmezni. Arra is helyesen tért ki az elsőfokú bíróság, hogy az EUB előzetes döntéshozatali eljárás során hozott ítélete az adott ügyet nem dönti el, de az abban adott iránymutatás figyelembevételére a tagállami bíróság részére kötelező.

[48] Az elsőfokú bíróság azon megállapításával is egyetértett a másodfokú bíróság, mely szerint a felperest a napi pihenőidőhöz való jog a munkával töltött időt közvetlenül követő időszakra illeti meg. Ez a jogosultság nem függ további feltételtől a perbeli időszakban hatályos Mt. 104. § (1) bekezdése értelmében. A heti pihenőnap beosztására és mértékére vonatkozó szabályokat az Mt. 105-106. §-ai tartalmazzák.

[49] Az Mt. 107. §-a értelmében akkor minősül a munkavégzés rendkívüli munkaidőben teljesítettnek, ha: a munkaidő beosztástól eltérő; a munkaidőkereten felüli; az elszámolási időszak alkalmazása esetén az ennek alapjául szolgáló heti munkaidőt meghaladó munkaidő, továbbá az ügylet tartama alatt történik a munkavégzés.

[50] A perbeli esetben nem volt vitatott, hogy az Mt. 107. §-ában írt feltételek egyike sem teljesült, ezen jogszabályhely alapján rendkívüli munkaidőben történt munkavégzést a felperes nem állított, és a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokra figyelemmel ezt megállapítani sem lehetett.

[51] A felperes kereseti kérelmének jogalapjaként az Mt. 143. § (4) bekezdését jelölte meg, kereseti kérelmét arra alapította, hogy a munkaidőbeosztás szerinti heti pihenőnapra (heti pihenőidőre) elrendelt rendkívüli munkaidőben végzett munkát, amely alapján pihenőidőre bérpótlék illeti meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően állapította meg az Mt. 107. §-ában foglaltak alapján, valamint a felek által sem vitatott tényelőadás figyelembevételével, hogy a felperes munkaidőbeosztása (tényvezénylése) alapján valósult meg a perbeli időszakban a foglalkoztatása, a munkaidőbeosztás szerint rendkívüli munkaidőben munkát felperes nem végzett. A felperes havi munkaidőkeretben 176 munkaórát teljesített, az alperes által becsatolt havi bérjegyzékek igazolták a munkabér elszámolásának tényét, amit a felperes is elismert.

[52] A felperes vitatta az elsőfokú ítélet [42] és [45] bekezdésében kifejtett jogi álláspont helyességét. A másodfokú bíróság ehhez kapcsolódva kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában figyelembe vette az ABH-t, rögzítette, hogy az a perbeli esettől eltérő tényállás mellett, az egészségügyi szolgálat keretében végzett ügyeleti feladat ellátásra vonatkozott. Az ABH szerint a két pihenőidő önálló jogcímen illeti meg a

munkavállalót, a kétféle pihenőidő egyidőben, egyszerre történő beosztása ellentétes az Alaptörvénnyel. Az ABH nem tartalmaz megállapítást e két önálló jogcímen járó pihenőidő biztosításának feltételeire, egymáshoz való viszonyára. A perbeli esetben az egyenlőtlen munkaidőbeosztásra tekintettel a felperes az előre meghatározott munkarend szerint végezte munkáját, ügyeleti feladat ellátás nem merült fel. Az alperes által meghatározott munkarendre az Mt. 96. §, 104. §, 105. §, 106. §, a Vtv. 68/A. §, 68/B. § és a KSZ 47. § tartalmaz előírásokat. Az elsőfokú eljárás során a peres felek egyezően adták elő, hogy az alperes az általa meghatározott munkarendtől, a tényleges vezénylestől eltérően nem foglalkoztatta felperest a perbeli időszakban.

[53] Az elsőfokú bíróság annak is indokát adta, hogy a Kúria Mfv.X.10.257/2019/7. számú ítéletében foglaltakat jelen ügyre azért nem tartotta alkalmazhatónak, mert a Kúria által elbírált ügyben a munkáltató a KSZ-ben rögzített minimális heti 42 óra pihenőidőt nem osztotta be a munkavállaló számára. Jelen ügyben a felek tényelődásaira, és az alperes által elrendelt munkarend, a tényvezénylek adataira figyelemmel azt lehetett megállapítani, hogy az alperes a heti pihenőidőt átlagosan 48 óra időtartamban biztosította a felperes számára.

[54] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy az alperes által meghatározott munkaidőbeosztás szerint beosztott egyes időtartamok jogcímei utólag nem módosíthatóak, ebből következően a heti pihenőidő jogcímén beosztott pihenőidő utóbb nem „minősíthető át”, illetve nem „csúsztatható el” a felperes számításában részletezett módon, figyelemmel arra, hogy az Mt. 96. § (1) bekezdése alapján a munkaidőbeosztás, a munkarend meghatározása a munkáltató kötelezettsége. Az alperes az általa meghatározott munkarendben figyelembe vette a havi 176 órás munkaidőkeretet, továbbá beosztotta átlagosan a heti 48 órás pihenőidőt, és a pihenőidő időtartamára a munkarendben foglalt mértéken túl munkabeosztást a felperes részére nem rendelt el a perbeli időszakban.

[55] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által hivatkozott és a fentiekben részletezett anyagi jogszabályok értelmezésével egyetértett, a másodfokú bíróság álláspontja szerint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokra figyelemmel nem volt helye az eltérő jogértelmezésnek.

[56] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolása nem tekinthető ellentmondásosnak azon az alapon, hogy az a felperes jogértelmezésétől eltér. Az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdésében írt indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett, részletes indokát adta annak az ítélet [42] és [45] bekezdésében, hogy a felperes által hivatkozott eseti döntések mennyiben térnek el a perbeli tényállástól, és miért nem osztotta a felperes jogi álláspontját az Mt. 143. § (4) bekezdésére vonatkozóan.

[57] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezése alapján vizsgálta az elsőfokú ítélet indokolásában megállapított tényállást, és arra mutat rá, hogy az alperes által kifogásolt ítéleti tényállás valóban a felperes által készített táblázat adatain alapul, de a táblázatban feltüntetett felperes szolgálatból hazaérkezése időpontját, a következő szolgálat kezdetének időpontját, valamint a felperes által lakóhelyén töltött idő mértékét, mint tényadatokat az alperes sem vitatta. Ezek a tényadatok az alperes által készített tényvezénylek alapján voltak megállapíthatóak. Felperes és alperes jogi álláspontja a lakóhelyen töltött idő minősítése

tekintetében eltérő, ezért a pihenőidő-hiány, illetőleg annak mértéke már a lakóhelyen töltött idő jogi minősítését jelenti.

[58] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése alapján az állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság anyagi jogszabály értelmezése helyes, és az elsőfokú ítélet indokolása a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében írt követelményeknek megfelelt. Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában részletesen levezette, hogy az anyagi jogszabály értelmezése kapcsán mely jogszabályhelyek vonatkozásában nem osztotta az alperes álláspontját, és mely vonatkozásban nem osztotta a felperes álláspontját, mindezeknek megfelelő indokát is adta.

[59] Az elsőfokú bíróság az Irányelv 3. és 5. cikkét, az Mt. 104., 105. és 106. §-ában írtakat, valamint az EUB-C-477/21. számú ítéletét helyesen alkalmazta. Az elsőfokú ítélet indokolásának [35] bekezdése részletesen tartalmazza, hogy az Irányelv egyértelmű, világos és feltétel nélküli meghatározást tartalmaz arra, hogy a napi pihenőidőt meg kell határozni, ki kell jelölni és azt biztosítani kell az Irányelv 5. cikke értelmében. Az Mt. 106. §-ban írt rendelkezések sem támasztják alá az alperes álláspontját. Megalapozatlan az alperes azon jogértelmezése, miszerint uniós jogi fogalomként és a magyar jogszabály szerint a napi és heti pihenőidő fogalma egymástól eltér. A perbeli időszakban hatályos Mt. 104. §, 105. § és 106. §-ai határozzák meg a napi pihenőidő, illetőleg a heti pihenőidő fogalmát, mértékét és biztosításának feltételeit, amelyek összhangban vannak az Irányelv fogalomhasználatával. Az EUB-C-477/21. számú ítéletének indokolása is egyértelmű jogértelmezést ad erre vonatkozóan, és ezt az irányymutatást a tagállami bíróság a konkrét ügyben köteles figyelembe venni. Ez a jogalkalmazás az alperes hivatkozásától – miszerint praetor ius facere non potest – eltérően, nem minősül a tagállami bíróság jogalkotó tevékenységének.

[60] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdés, a 386. § (4) bekezdése alapján helyes indokaira tekintettel hagyta helyben.

[61] A felperes fellebbezése, valamint az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre. A felperes és az alperes pervesztessége aránya alapján a Pp. 83. § (2) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § alapján rendelkezett a másodfokú bíróság az alperest megillető jogtanácsosi díj, mint perköltség megfizetéséről.

[62] A felperes a Pp. 525. § alapján munkavállalói költségkedvezményre jogosult, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46. § (1) bekezdés alapján feljegyzett illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az állam terhén marad. Az alperes fellebbezése kizárólag az elsőfokú ítélet indokolásának megváltoztatására irányult, erre figyelemmel az Itv. 48. §-ában rögzített 8.000 forint megfizetésére köteles.

[63] Az ítélet ellen a Pp. 365. § (2) bekezdése értelmében nincs helye fellebbezésnek.

Győr, 2024. február 20.

Dr. Bartus Erika sk.

Dr. Mózsa Gábor sk.

Dr. Zsitva Ágnes sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró